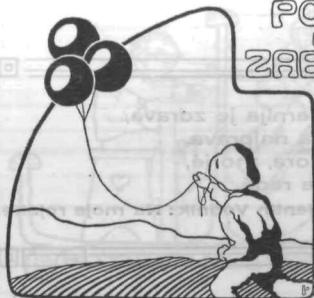

POUK IN ZABAVA

Besedna uganka.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Sad okrogel dozoreva,
zelen plašček ga obdaja
in pod plaščkom vedno trši
z dozorevanjem postaja.

Plašček popusti na veji
in na zemljo zaropče;
če ni gospodarja blizu,
ga pobere, kdor ga hoče.

Ko so trdih kroglic polni
žepi, se na peč jih dene;
s kladivom se jih razbije,
ko so enkrat posušene.

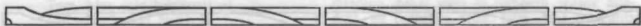
Kar rumenega prikaže
pod tolkalom se med drobci,
to brž nosek vsak zavoha
in izgine rado v šobci.

Skrbna mati pa pokara
svoje male sladkosnede:
„Čakajte, da jed napravim,
kjer to zadiši iz srede!“

Potlej lepše bo dišalo,
ko bo delo moje roke
ogenj še dovršil v peči:
to bo slast za vas otroke!“

Mlada družba se zasmee
in veselja poskakuje;
a kako se pravi sadu,
ki to radost provzročuje?

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 9. številki!

Ko stari govore,
otroci naj molče!

Prav so jo rešili: Tilka in Božena Jelenec v Kandiji; Marija in Jakica Ganglovi, učenci v Idriji; Milan Rode, učenec IV. razreda na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Feodor Kovačič, učenec IV. razreda v Radovljici; Albina Mohorko, učenka II. razreda II. odd. na Blanci pri Sevnici; Mitr Skok, učenec v Domžalah; Janko Traun, dijak V. a razreda na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, Edo Tomič, učenec III. razreda v Globokem pri Brežicah; Gabriela Herzog, učenka VI. razreda pri Sv. Križu blizu Ljutomeru.

Slovenec, tvoja zemlja je zdrava,
za pridne nje leža najprava,
polje, vinograd, gora, morjé,
ruda, kupčija tebe redé.

Valentin Vodnik: Na moje rojake.

Človek, ki je videl Napoleona!

Neki vojni poročevalec pripoveduje: Na svojem zadnjem potovanju po Voliniji sem dospel v vas Karpilovko, ležečo v nižini Stohoda, nedaleč od mesta Kovla. Karpilovka leži izven vojne črte, in prilika mi je bila, da sem opazoval rusko ukrajinsko prebivalstvo, ki je prihajalo iz svojih lesenih kolib, da bi se solnčilo. Videl sem ženske v svetlordečih krilih in s pisanimi robci ter mnogo dražestne plavolase dece. Bilo je tudi nekoliko starcev. Eden teh z dolgo, belo brado, v kratkem kaftanu se je razgovarjal z vojaki, s katerimi se je mogel sporazumeti v svojem materinem jeziku. Ko se je zvečer pri skromni večerji zasukal razgovor na tega starca, sem doznal, da je nedavno prekoračil 113. leto ter da je pripovedoval, kako je kot devetleten dečko videl Napoleona, ki se je v letu 1812. v odprti kočiji vozil po teh krajih s svojimi četami. Starček je še dobrega zdravja in je sedaj doživel vojno v Voliniji v letu 1916.

Čebele kot prenašalke poročil.

V zadnjih letih so mnogo trdili o duševni zmožnosti čebele, a ravnotoliko je bilo oporekanja tem nazorom. Mnenja so še vedno deljena; eni vidijo v čebeli edino odsevni stroj, ki odgovarja mehanično na različne dražljaje, ne da bi pri tem niti v najmanjšem kaj mislile, drugi pa povečujejo njih duševne zmožnosti in se drzno primerjati njih hotenje in nehanje z onim človeka, veliko več pa jih je še, ki stojé nezaupno v sredi

med temi nazori in čakajo na končni dokaz, nagibajoč se očitno bolj zadnji trditvi. Večina si namreč ne more predstavljati, da bi čebele sploh ne imele zmožnosti, razločevati posamezne barve, da je vsa rastlinska krasota na travnikih in gozdovih samo gola igrača narode brez vsakega pomena za neštete množice majhnih v solncu letajočih živalc, ko si iščejo svoje hrane. Preprostemu človeku, ki gleda narodo samo z očesom prirodoljuba in ne skozi oboroženo oko zoologa in botanika, ne gre v glavo, da potrebujejo čebele poseben „čut za določanje smeri,“ ako hočejo iz velike razdalje zopet dospeti do svojega panja; on je mnenja, da se te živalce ravnotako naučijo in to obdrže v spominu, kakor drugi, in v tem trdijo čisto prav. Ta čut za poznavanje kraja so uporabljali že prej za eno igračo, namreč za napravo čebelske pošte po načinu prenašanja poročil potom poštnih golobov, ki so danes pa popolnoma izgubili svojo veljavo, ker dandanes človek sam leti po zraku. To misel, upotrebljevati čebelice za ta posel, je baje zopet vzela severoameriška vojna uprava v načrt. Poročilo, ki ga stisnejo v jako majhno obliko, priide fotografirano na perutnice čebele, ki jo prej omamijo in posujejo njene perutnice z gelatino, dovzetno za svetlobo; nato zbudijo živalco in jo popudrajo, da postane lahko vidljiva. Ko dospe čebelica domov, jo ubijejo. Perutnice se razvijejo po načinu fotografičnih plošč, in poročilo se lahko prebere potom povečalnega stekla. Kako se bo to obneslo, bomo šele videli.

Drava – čigava je,
Soča – čigava je?
Jih bomo var'vali,
kdo jih če pit'!

Valentin Vodnik: Brambovska dobra volja.